

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Bohumily Burešové
RUŠTINA JAKO DRUHÝ CIZÍ JAZYK NA ZÁKLADĚ FRANCOUZŠTINY

Disertační práce Mgr. B. Burešové má celkem 165 stran včetně osmi příloh a obsáhlé bibliografie a je rozdělena do sedmi oddílů - kapitol.

Zvolené téma je nevšední, protože dosud nebylo nic podobného zpracováno. Existují sice výukové materiály, které vycházejí z angličtiny nebo němčiny jako základu pro CJ 2, ale pro výuku CJ je pro českou školu pojetí ojedinělé. Otázka znalosti druhého cizího jazyka na základě francouzštiny jako CJ 1 je nesmírně důležitá a v globalizovaném světě nutná, jeho osvojování je přítomno v celém širokém spektru vzdělávacího systému, nevyjímaje ani celoživotní učení. Znalost CJ je v profesním životě nezbytná, a proto je v tomto směru práce přínosem, obohacuje didaktiku CJ o nový pohled, o pohled na postavení a působení CJ 1 a CJ 2.

Cíl, který si autorka vytkla, byl splněn, pracovala s širokým kontextem, což je v didaktice nutné. Své poznatky opírala o analýzu výukových materiálů pro FJ a RJ (A 1 – A 2 s přesahem na B 1). Je škoda, že neměla víc podkladů pro analýzu a závěry tak vycházejí pouze z analyzovaných učebnic. Do závěrů se dostal mateřský jazyk v omezené míře. Autorka správně zdůrazňuje, že didaktika CJ 2, právě tak jako integrovaná didaktika, patří do „rodiny“ didaktiky CJ, má svůj vědecký základ, a proto je možno ji dále rozvíjet. Při osvojování CJ 2 se nutně uplatňují komparativní metody a kognitivnost v celém vyučovacím procesu. Ve své práci autorka tento přístup uplatňuje a klade důraz na kvalitní znalost CJ 1, protože právě ta se promítá do postupného pronikání a osvojování CJ 2. Domníváme se, že trojúhelník MJ – CJ 1 – CJ 2 je pro výuku zásadní. Výsledky komparace mezi RJ a FJ, popř. MJ jsou průkazné zejména v rovině slovní zásoby a zejména pak v sociokulturní oblasti, která je východiskem pro sociokulturní kompetenci. Právě ta je v popředí zájmu autorky a její jednotlivé složky jsou v práci rozvedeny. Je otázka, zda široká škála složek je zpracována

rovnoměrně. Rozhodně zaujmou pasáže týkající se frazeologie a symboliky (např. symbolika štěstí a smůly), specifické rysy francouzské a ruské frazeologie s přesahem do frazeologie české nebo didaktizace přísloví a idiomů. Nejde o metodické výukové listy sociokulturní kompetence, ale o návod, inspiraci, jak by měl vyučující postupovat

Z hlediska zpracování považujeme za přínosný a zajímavý oddíl Rusko a svět frankofonie nebo oddíl Rusové, kterým patřil svět a kteří dnes patří světu. Jde o pokus využít jednotlivé medailonky „slavných“ pro sociokulturní kompetenci nejen pro CJ 1 a CJ 2, ale aplikovat je i ve výuce ostatních předmětů a rozšiřovat tak všeobecný kulturní přehled žáků. Důraz na učební historii žáka a důsledná systemizace poznatků MJ a CJ 1 při osvojování CJ 2, explicitní porovnání interferenčních jevů nám ukazuje, jak se vyvarovat případných chyb.

Disertace Ruština jako druhý jazyk na základě francouzštiny je zpracována spirálovým postupem a tato spirála napovídá, že zvolený postup je možno v praxi aplikovat i na výuku ostatních CJ, jsou-li v postavení druhého či dalšího CJ. Práce je v každém případě podnětná pro výuku druhého cizího jazyka, je však otázkou, zda znalosti prvního CJ jsou vždy na požadované úrovni, jak ostatně autorka uvádí, aby CJ 1 mohl být plně využit při výuce CJ 2. Vždy musí platit zpětnovazební trojúhelník MJ – CJ 1 – CJ 2, kterým se vlastně spirála uzavírá.